

DE MENS EN ZIJN DODEN

2 mei 1958

Goedenavond vrienden,

Aan het begin van deze avond zou ik u erop willen wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn, U zult dus zelfstandig na moeten denken.

Deze avond zou ik met u willen spreken over DE MENS EN ZIJN DODEN.

Door haast alle eeuwen heeft de mens op bijzondere wijze zijn doden herdacht, geëerd. Het lijkt mij goed thans dit onderwerp te berde te brengen om tevens een vergelijking te maken tussen de wijze waarop de mens thans zijn doden herdenkt en de vroegere waarden.

In de allervroegste tijden was de dood voor een mens een absolute ondergang. Zoals het dier als onvermijdelijk dit aanvaardt en er niet verder over nadenkt, zo was ook in de eerste gemeenschappen van de mensen de dood iets, wat nu eenmaal komen moest en waar men zich zich dan ook maar zo weinig mogelijk van aan trok. Toen echter de banden van genegenheid tussen de mensen sterker werden en de herinnering aan bepaalde heldendaden meer en meer de nadruk op bepaalde persoonlijkheden ging leggen, begon men zich af te vragen, waar een dergelijke persoonlijkheid heen zou gaan. Men geloofde niet, dat helden werkelijk onder zouden kunnen gaan zonder enig overblijfsel. Daaruit trok men de conclusie, dat er ergens een andere wereld moest zijn. Door de eerste priesters, profeten en sjamanen werd dit al snel bevestigd. Vooral dank zij enige fenomenen, die men thans bij het spiritisme onder zou brengen. Hieruit volgde ook een zorgdragen voor de doden. Op de duur ging deze zorg gepaard met een aan de doden meegeven van alle gemakken die zij in het leven hadden gekend. Wij weten, dat zelfs in betrekkelijk recente tijden, naast gebruiksvoorwerpen, ook huisdieren, rijdieren, dienaren en dienaressen werden geofferd op het graf, zodat de dode niet verarmd in de andere wereld aan zou komen.

Toch bleek wel, dat, daar immers het lichaam achter blijft, die andere wereld verschillend moet zijn van deze. Velen hebben dan ook nagedacht over het leven in de wereld van de doden en getracht zich daarvan een voorstelling te maken. Dit beeld is zeker niet altijd even verheffend en vrolijk. In sommige gevallen gaan de gedachten over het hiernamaals in de richting van een eindeloze slempartij, afgewisseld met een paar gezellige oorlogjes, waarin je toch niet meer sneuvelen kunt. Een dergelijke opvatting vinden wij bij de Germanen, maar ook in Indië. Ook in het oude Perzische en Babylonische geloof bestonden dergelijke opvattingen enige tijd. Een laatste uitklinken van dergelijke voorstellingen vinden wij in de verwarrende versie van het Paradijs, zoals de westerling zich dit - verkeerdelijk - voorstelt, wanneer hij denkt te spreken over het islamitisch geloof. Ook dit beeld is verstoffelijkt en gaat over een tuin vol van allerlei schoonheden en attracties.

Daar tegenover moest ongetwijfeld ook een ander rijk bestaan, waarin men gestraft kon worden. Die straf ligt de mens over het algemeen nogal zwaar op de maag. Geloof aan hel, duisternis en verdoemenis heeft de mens ertoe gebracht zoveel mogelijk voorzorgen te treffen. Niet alleen in het christendom, maar ook in de verre Oudheid werden daarom priesters beloond met een zekere welstand en aanzien voor het voltrekken van magische rituelen en het brengen van offers, kortom, die een begeerlijke en aangename toestand aan de overgeganen in hun wereld moesten verzekeren. Daarbij werd de relatie, die tussen overgeganen mens en wereld bestaat, ongetwijfeld door velen juist aanvoeld. Wij weten, dat bepaalde stammen, als bv. sommige Indianenstammen, hun doden begraven in hangmatten. Zij worden van de aarde weggehouden. Het lichaam heeft niet meer het recht met de aarde in contact te zijn, wanneer de geest reeds weer in een andere wereld vertoeft.

Een ietwat andere visie, die zeer bekend werd, vinden wij bij de Egyptenaren. De mens, die overgaat, is ook hier iemand, die in een andere wereld verder leeft en daarom alle gemakken met zich moet nemen. De groten schatten, die nu soms nog in de koningsgraven gevonden worden, zijn wel het beste bewijs, dat men de dode in die dagen van alle goederen, die hij vergaard had, van alle rijkdommen, een groot deel meegaf. Er waren in die dagen vorsten, die heel hun leven niets anders deden dan schatten vergaren, om deze met zich naar het hiernamaals te kunnen

nemen. De gedachtegang van de Egyptenaren, dat ook de geest, het onstoffelijke deel van het wezen, tot de aarde terug kan keren, bracht met zich, dat men het stoffelijke omhulsel verduurzaamde. De gewoonte lichamen te mummificeren vinden wij overigens al veel vroeger. Dit gebruik treffen wij reeds aan in de Laat-Atlantische periode. Deze praktijken worden daarna in bijna alle delen van de wereld voortgezet. Ook in de Germaanse gebieden wordt soms gepoogd, om, door insluiting van het lichaam in vaatwerk, het lichaam een langere bestaansduur te garanderen. Ook heeft de mens steeds weer zich gerealiseerd, dat zijn relaties met de overgeganen voor hem van belang kunnen zijn. Nu nog zijn een zich beroemen op de voorouders, een zich beroepen op de waarde van zijn geslacht normaal.

Zelfs in deze dagen is de familietrots nog niet helemaal uitgestorven en beroept menig een zich erop, dat zijn voorvaders groot en belangrijk waren. Men zegt dit, alsof de mens zelf hieruit enig voordeel zou kunnen putten. Geestelijk gezien is dit natuurlijk dwaasheid. Maar als wij rekening houden met de wetten van de erfelijkheid en de mogelijkheid, dat door reïncarnaties met elkaar verwante zielen in ouder-kindverhouding komen te staan, is het toch wel te begrijpen, dat dit beroep op de voorvaders in vele gevallen bevestigd schijnt te worden. Wij zien, dat de eigenschappen van de vaders in hun nakomelingen worden geopenbaard en dat overal ook wordt geloofd, dat de daden van de vaders op de kinderen worden gewroken. Dit laatste punt wordt, naar ik meen, overigens in deze tijd nogal eens over het hoofd gezien. De gedachtegang, die met dit alles samenhangt, is wel, dat de doden ook voor het stoffelijke leven een bijzondere betekenis houden, zodat de wijze, waarop zij sterven, overgaan, een directe invloed zal hebben op het dagelijkse leven.

Indien dit zo is - en ik meen, dat wij binnen redelijke grenzen, dit als feit mogen accepteren - hoe staat het dan met uw wereld nu? De doden van uw wereld, de doden van twee wereldoorlogen, mensen, die stierven onder enorme wreedheden, mensen, die vergast zijn in concentratiekampen, of werden neergeknald op de executieplaatsen, zijn uw wereld nog nabij. Maar ook de soldaten, die ruggelings werden neergestoken in de straten door de partizanen. De mensen, die als franc-tireurs hebben gevochten en in een laaiende haat en doodsangst zijn ondergegaan.

Wat men in het verleden geloofde: dat de doden nog meeleven met al, wat er op aarde gebeurt, is hier - verschrikkelijker dan ooit - ook hier tot een werkelijkheid geworden. Zo dadelijk spreekt men weer allerwege over de doden. Zo dadelijk staat men weer aan het graf van een Onbekende Soldaat, zo dadelijk denkt men terug aan jaren van verschrikking en jubelt men nogmaals over een bevrijding. Maar realiseert men zich wel, wat dit alles betekent? Begrijpt de mens van heden, hoe hij ten opzichte van zijn doden faalt, elke keer weer? Weet die mens wel, hoe hij, door te verloochenen, waarvoor al die anderen hebben geleden en gestreden, ja, zijn gestorven, hij vele geestelijke krachten tegen zich in het geweer roept? Wat baat het u, dat er vele schone woorden worden gesproken en er wordt toch geen enkele daad van vrede gesteld? Wat baat het u, wanneer de redenaars zo dadelijk spreken over de eenheid van Nederland, terwijl men elkaar geestelijk en moreel tracht te vermoorden in een politieke strijd? Wat helpt het u, dat er gebeden opstijgen ten hemel voor deze doden, terwijl u metterdaad faalt, ook maar één belofte te verwerkelijken, waarvoor zij dan toch gestorven zijn?

In de Oudheid waren de mensen in dit opzicht tenminste verstandiger. Wanneer er een krijgsheld gestorven was, werd hij in een graf gelegd. Een graf, zo goed en groot, als zijn vrienden en dienaren maar konden maken. Men gaf hem mee, wat men geven kon, ten koste zelfs van eigen gezag en weelde. Men gaf meer dan menselijk eigenlijk wel verantwoord was, dan men missen kon. Alles, opdat hij zou weten, dat hij niet voor niets was gestorven. Maar ook dit was niet genoeg. De barden kwamen, de zangers en heldendichters. Aan het graf zongen zij voor het eerst hun lied van de dode die leven zou voor de stam. Vaak heeft een heel volk, een hele stam, zijn leven veranderd, zijn streven veranderd, omdat een mens was gestorven.

De doden staan de aarde na, want de doden leven. Wanneer die doden vergeten worden, wanneer zij terug vallen tot een gemengd bericht ergens in een krant, of een ergerlijke twee minuten stilte, die je eigenlijk maar terug houden van je bioscoopje, of het bereiken van je bestemming... Is dat geen smaad? Is dat geen verwerpen van de doden en alles waarvoor zij gestorven zijn? Laat ons elkaar goed begrijpen: wie over is gegaan, kent geen vijandschap meer. Er is geen verschil in het hiernamaals tussen Nederlanders, Joden uit concentratiekampen, Duitsers, Amerikanen, Engelsen en Russen. Zij allen lijden. Lijden om de haat, waarin de wereld

hen deed leven en overgaan. Zij lijden om een wereld die nog steeds maar verder gaat met hetzelfde nutteloze en gevaarlijke spel van vechten om macht.

Hoe kan men doden waardig herdenken, wanneer men de bases bouwt voor een atoomoffensief, dat misschien heel de wereld in een laatste oplaaien van haat zal vernietigen? Hoe kan men spreken over de helden en doden uit het verleden met gevoel en eerbied, terwijl men toelaat, dat ook nu nog mensen verhongeren op de wereld? Hoe kan men spreken over onverantwoordelijkheid die de mensheid kent, hoe kan men spreken over de offers, die zij voor de vrijheid hebben gebracht, terwijl men gerechtvaardigde opstanden in het Oosten kan onderdrukken met het meest brute geweld, zonder dat iemand de verantwoordelijkheid van een ingrijpen aandurft? Hoe kan men spreken over de rechten van de mens, terwijl de waardigheid van het menszijn steeds weer aan alle kanten met de voeten wordt getreden, indien men het waagt een waar woord te zeggen?

Eens stierf Viakanda, vorst van een onbelangrijk rijkje ergens op de grens van Perzië en India. Jarenlang had hij oorlog moeten voeren tegen andere rijken. Maar altijd weer streed hij alleen voor de vrede. Toen hij op het slagveld viel, heeft men hem met eer begraven en het Rijk de vrede gegeven. Honderd jaren heeft daar vrede geheerst, omdat een edele mens een leven lang naar vrede had gestreefd. In deze tijd is het echter niet slechts één mens, die voor de vrede is gestorven. Uw doden en slachtoffers van haat staan aangetreden met miljoenen. Velen van hen stierven bewust in een strijd voor vrede, voor recht en voor menselijkheid. Wat geeft de wereld hen als laatste gave? Politiek gekonkel en machtsstrijd. Ik vrees, dat men in de Oudheid eerlijker en beter stond tegenover zijn doden dan in deze dagen.

Misschien zijn mijn woorden hard en klinken ze ook zo in uw oren. Maar wordt dan niet steeds weer het doel van de doden vergeten? Kijk in uw openbare gebouwen. Daar hangen de herinneringsplaquettes: Gestorven voor het Vaderland. Gefusilleerd. Weggevoerd en gestorven in Buchenwald... of ergens anders. Wie denkt er nog aan? Zeker, zo nu en dan is er een redevoering, legt men een pompeuze krans. Maar dit dient eerder de bevrediging van degenen, die dit doen, dan het eren van degenen, die men herdenkt. Stille tochten. Zeker. Maar meer dan de helft van de mensen doet het uit nieuwsgierigheid, of om te laten zien, dat zij er ook bijhoren. Wie denkt er vandaag aan de dag nog over na, waarom de doden van twee wereldoorlogen gestorven zijn? Welk mens heeft in zijn huis een naam, die als een belofte dient, een belofte aan een mens, die overging? Niet een sentimenteel portret, niet een reeks van herinneringen, of een honger naar het verleden dat voorbij is. Een naam als een deel van de levende werkelijkheid, als een verplichting en belofte, een wet. Geloof mij, degenen, die jullie de doden noemen, kennen een wet. Zij kennen een groot verlangen.

Misschien zijn mijn woorden hard. Maar vrienden, wat doet u voor de vrede? Hoeveel malen hebt u anderen vergeven? Hoe vaak hebt u uzelf beheerst en getracht om mens te zijn, zonder haat tegen anderen, zonder verzet tegen welvaart en vreugde van anderen? Hoeveel malen hebt u getracht waarlijk rechtvaardig te zijn terwille van hen, die stierven? Op al deze vragen moet een bevredigend antwoord gegeven worden, indien de wereld van vandaag in vrede wil leven met zijn doden. Want dit zeg ik u: Ik, die ook in een oorlog gestorven ben, ik, die door de haat van anderen werd neergeslagen, weet, dat, wanneer deze wereld werkelijk de vernietiging tart, de stille legers nogmaals op zullen marcheren. Rij aan rij zullen zij over de wereld gaan, naast elkaar en zonder onderscheid. De uitgeteerde lichamen van hen, die stierven in de concentratiekampen, de gevallen van de Westwall en het Oostfront van de Duitsers, de Amerikanen en de Russen, de Italianen, de Polen, allen zullen zij over de wereld trekken, zonder onderscheid, één front. Dan zullen wij de wereld een eis stellen. Dan zult u niet meer weten, waar u aan toe bent. Dan zal men niet meer de vraag horen: denkt u nog werkelijk aan ons? Dan zullen wij eisen: mensheid, sluit vrede. Indiën u ons niet wilt horen, zo zullen wij u dwingen!

In de Oudheid wist men hiervan. Men was vaak bang voor de doden. Bang, omdat wie sterft, nu eenmaal niet zonder meer de wereld verlaat. Men voerde die doden weg uit de huizen langs andere dan de normale wegen, opdat de doden niet in hun woningen terug zouden kunnen keren. Men verdeelde het lichaam, of vernietigde het soms, opdat het niet zou kunnen herrijzen en de levenden aan zou kunnen klagen. Soms trok men weg, hele dorpen achterlatende, gaande over het water, opdat de geesten van de gestorvenen niet zouden kunnen volgen. Want men vreesde, dat de machtige dode wraak op de levenden zou kunnen nemen. In uw ogen is dit alles een duister bijgeloof misschien. Maar wanneer u de doden herdenkt, tracht u dan teminste te realiseren, dat al, wie dood heet (te zijn), leeft. Dat wie leeft in onze werelden, de waarheid ziet.

Degenen, die eens vol haat als vijanden tegenover elkaar stonden, weten nu, hoe wreed er met hen is gespeeld, hoe zij uitgebuit werden. Zij, die stierven, de slachtoffers, zij weten nu waarom zij moesten sterven. Dit weten alleen al is een aanklacht tegen vele machtige mensen, die nu nog leven. Het is een bittere aanklacht tegen de mensen van vandaag, die nog concentratiekampen bouwen wanneer zij de kans er toe krijgen. De mensen van vandaag, die weer oorlogje willen spelen, liever dan een cent van hun kostbare welvaart prijs te geven, of een jota van hun macht af te staan.

O, u moet mij deze woorden vergeven. Het klinkt als een dreigement. Zo is het toch niet bedoeld. Ik wilde alleen zeggen, dat de doden leven en dat hetgene, waarvoor zij gestorven zijn, in hen leeft. Niet meer, zoals zij het kenden misschien, maar meer als de waarheid, de bittere waarheid, die het was; omdat zij gestorven zijn in plaats van velen van jullie misschien, durven zij toch wel enige eisen te stellen. Aan deze eisen kan men niet tegemoet komen met twee minuten stilte en een eeuwige vlam, of met een saluutschot. Aan deze eisen kan men alleen tegemoet komen door menselijker te worden, door wat hen deed sterven en lijden, uit de wereld te verdrijven.

Nogmaals, vergeef het mij, wanneer ik misschien bitterder heb gesproken dan noodzakelijk was. Maar het is ook zo hard te zien, dat het offer, dat de dood van zo velen niets betekent. Het is hard te weten, dat zoveel lijden niet een klein stukje van de menselijke zelfzucht heeft kunnen veranderen. Toch willen wij niet dreigen of bitter zijn. Wij, die door en voor de mensheid gestorven zijn, zouden die mensheid willen verheffen. Herdenkt ons dan op uw wijze door de wereld wat meer vrede te geven en de mensheid wat meer vreugde, opdat er geen vloek van oorlog meer zij, geen giftige dreiging van atoomgevaar, maar een wereld, die zichzelf vindt in het werkelijke menszijn.

Vrienden, ik dank u voor uw gehoor en voor uw aandacht.

Goedenavond.

VRIENDELIJKHEID EN HARTELIJKHEID TEGENOVER DE MEDEMENS

Goedenavond vrienden.

Wat is voor vanavond uw eigen onderwerp?

Voorstel: VRIENDELIJKHEID EN HARTELIJKHEID TEGENOVER DE MEDEMENS.

Spreker: Vriendelijk zijn betekent eigenlijk een beetje genegenheid voor je medemensen tonen en hen waarderen. Hartelijkheid betekent hen aanvaarden en wat door de vingers zien, ook wanneer het je niet bevalt. Wanneer je als mensen zo tot elkaar kunt staan, wanneer je vriendelijk en hoffelijk kunt blijven, vertrouwen kunt tonen en elkaar tegemoet treden met zekere hartelijkheid en medeleven, wanneer je elkaar probeert te helpen, dan wordt uw eigen leven en het leven van vele anderen geheel anders.

Kun je als mens alleen staan in de wereld? Kun je werkelijk als een soort heremiet tussen de mensen leven, nooit contact met hen hebben en toch nog gelukkig zijn? Een mens die geen contact met zijn medemensen kan krijgen, wordt meestal bitter en somber. Die wordt hatelijk en scherp, zou het geluk willen vernietigen dat hij misschien bij anderen ziet. Alleen maar omdat hij het niet heeft en toch zo intens er naar verlangt. Zo een mens lijkt eigenlijk wel wat op een kettinghond. Deze dieren kunnen heel vals worden. Zij bijten en blaffen maar, gillen hun haat aan de wereld uit. Maar wanneer er eens een keer een vreemdeling komt, die vriendelijk blijft, die geduld heeft en niet bang is, dan kalmeren zij al na enkele woorden. Dan gaan de opstaande haren weer liggen en begint er een verlegen gekwispelstaart. Dan is het net, alsof de hond zeggen wil: "Het spijt mij. Ik wist niet, dat jij het was. Kom rustig maar hier, hoor. Ik zal jou heus niet bijten". Zo gaat het met de eenzame mensen vaak ook. Zo gaat het zelfs met de mensen met hun eeuwige wantrouwen, die helemaal geen geloof meer hebben in de wereld. Wanneer zij merken, dat je ondanks alles vriendelijk blijft, dat je vertrouwen geeft, dan veranderen zij zienderogen. Dan hebben zij geen lust meer om bitter en scherp te zijn, of om je vreugden te vernietigen. Integendeel. Dan worden zij gelukkiger van binnen. Soms komt er dan zelfs een stoeve en ongewende glimlach. Dan hebben ook deze eenzamen weer een doel in het leven.

Dit laatste is erg belangrijk. Wanneer de mensen vriendelijk en hartelijk tegen elkaar zijn, zullen zij elkaar niet zo snel de das omdoen. Zal men een vriend gemakkelijk benadelen? Dan moet men al een heel grote egoïst zijn. Wanneer zo'n vriend toont dat te bemerken en er toch niets van zegt, zou je je dan niet schamen? Dan probeer je het weer goed te maken. Kijk, dat kunnen vriendelijkheid en hartelijkheid nu voor u doen. Zij scheppen een aangename verhouding tussen de mensen. Wanneer deze relatie eenmaal bestaat - en dat lijkt mij nog veel belangrijker - zullen de mensen ook geen zin meer hebben om elkaar kwaad te doen.

Stelt u zich eens voor, dat alle mensen tot elkaar eens zo waren. Dan zou er ongetwijfeld nog wel strijd zijn in de maatschappij, strijd om vooruit te komen, maar het zou niet meer een oneerlijk elkaar wegtrappen zijn. Dan zou men niet meer trachten iemand weg te werken, juist omdat hij deskundig is. Integendeel. Men zou de waarde van anderen durven erkennen, zou hun hulp willen accepteren. Men zou elkaar durven vertrouwen en durven samen werken. Wanneer een ander, bekwaamder dan jij, het van je wint, zul je hem niet meer uitschelden en mopperen. Dan zeg je: deze keer heeft hij gewonnen, maar ik zal proberen meer te presteren, want ik wil ook verder komen. In plaats van een elkaar plagen en bestrijden wordt het dan een edele wedstrijd van mensen, die tevens trachten te zien, wat zij alzo voor anderen kunnen doen.

Stel het je eens voor, een douanier, die niet meer met een achterdochtig gezicht hoeft te graaien, of er misschien toch nog niet aangegeven waren ergens verborgen zijn, maar die met een zonnige glimlach zegt: "werkelijk niets aan te geven, het spijt mij, dat ik u dan niet verder van dienst kan zijn; maar misschien kan ik u nog even helpen met uw koffer..." Dan zou je gewoon voor je plezier de grens over gaan. Stel je voor, dat de ontvanger van belastingen nu eens niet door u werd beschouwd als de man die dan toch maar achter uw centen aanzit. Dan zou zo een man u zeggen: "heus, het spijt mij, dat ik u die aanslag op moet leggen maar het is werkelijk nodig, onze schatkist is leeg..." U zoudt denken, natuurlijk, het is voor die jongen ook niet zo prettig, maar uiteindelijk moet zijn salaris dan toch ook uit die schatkist komen. Misschien zou u het met iets meer genoegen betalen. Maar als alle belastingbetalers zo zouden zijn, zou dan de minister van financiën, niet langer verguisd, ook niet denken: zou ik er nu alweer een paar procenten op leggen? Ik zou daar al die vriendelijke mensen zo hinderen. Is er nu geen ander gaatje te vinden? Kunnen wij dit niet voordeliger en zakelijker doen?

Ander voorbeeld: die kleine uitvinders op een achterkamertje. Stel je voor, dat hun vrouw eens wat minder denkt aan alle zorgen en de mogelijkheden, die teloor gaan. Dan zou zo iemand gemakkelijker en met veel meer plezier werken. En als er eens iemand komt, zou het heel wat betekenen, wanneer men niet zou zeggen: "man, je bent getikt", maar er eerlijk op zou wijzen "kerel, er mankeert daar nog iets aan, zou je niet eens...", en dan met een eigen gedachte komen. Dan is er wederkerig enige belangstelling, enige achting. Voor je het weet, zegt dan iemand tegen zo een uitvinder: "ik zal je wel helpen, indien je wat krap zit". Hoeveel bruikbare uitvindingen zouden er dan niet voor de wereld behouden blijven en geboren worden, die thans onder zorgen begraven worden, of door spot en miskenning in de prullemand terechtkomen.

Breng eens wat vriendelijkheid en hartelijkheid in de politiek. In plaats dat Ike en Chroetjow elkaar koel een handje geven, praten zij gezellig even met elkaar. Er ontstaat een prettige sfeer. Dan zal men ook lang niet meer zo gauw met de vuist op tafels slaan. Chroetjow vraagt Ike naar zijn gezondheid en Ike, die weet, dat de Rus last heeft met de organisatie van Komintern, zegt: stuur ons maar eens een paar van die mannetjes; dan zullen wij hen wel eens leren hoe zij zo iets op poten moeten zetten. Kunt u het zich voorstellen? Voor er een paar jaren voorbij zijn trekken alle Amerikanen naar Rusland om te kijken, hoe hun leerlingen het er af hebben gebracht. Zij komen in Moskou bij het Kremlin en wat zien zij? Daar staat een Rus met een grote sigaar in zijn mond en een Stetson op zijn hoofd: "Come in, folks. This is the Kremlin, a must when you' re seeing Moscou..."

Ik maak er maar een grapje van, maar laat ons even rustig nadenken. Als ieder mens nu eens werkelijk hartelijk en vriendelijk zou zijn t.o.v. zijn medemensen, steeds weer, ook wanneer het eens niet meteen aanslaat, zouden dan alle mensen zich op de duur niet veel meer met elkaar verbonden gevoelen? Zouden de mensen dan hun moeilijkheden niet veel eerlijker tegenover elkaar uit durven spreken? Zouden zij dan niet in alle opzichten eerlijker durven zijn? Ik denk niet, dat men op de duur er te kort aan zou komen. Voorbeeld: In New-York is een drukke kruidenierszaak. Elke dag weer verscheen daar een magere man, die voorzichtig en zonder betalen een worst meenam. De kruidenier wilde daar een einde aan maken zonder de ander te kwetsen, of aan de politie over te leveren, want hij vond het eigenlijk maar een zielig geval. De eerstvolgende keer, dat hij de man in kwestie sluiks zag grijpen naar een salami, ging hij naar

hem toe en zei zachtjes: "Meneer, neem mij niet kwalijk, maar ik zit met een grote partij verse worst. Zou u daar niet liever een stukje van willen stelen?" Nu het vreemde van het geval. De magere man vertelde, dat hij haast niets te eten had, zodat hij van diefstal moest leven, ook al wilde hij dit liever niet. De kruidenier gaf hem toen elke dag redelijk te eten. Dat was goedkoper, want de ander stal toen immers niet meer. De magere kreeg ook weer meer vertrouwen in de mensheid, daardoor kon hij een baantje vinden. Drie jaren later na de uitnodiging om maar liever verse worst te stelen, had hij alles betaald, wat hij in die zaak gestolen had. Deze mens, die door de omstandigheden haast onweerstaanbaar naar de onderwereld werd gedreven, kwam door de vriendelijkheid, de hartelijkheid, de nadenkendheid van deze leverancier tot een beter en gelukkiger leven.

Wanneer u iemand goed behandelt, kunt u misschien ook een mens voor de ondergang behoeden. Wanneer iemand werkelijk lastig wordt, moet je natuurlijk wel eens een aanmerking maken, maar zelfs dat kun je op twee manieren doen. Door steeds vriendelijk te zijn tegen je medemensen, zelfs in een dergelijk geval, kun je een hoop ellende voorkomen. In plaats van onderlinge strijd, wantrouwen, achterdocht en valsheid kun je dan op de duur bereiken, dat de samenleving prettiger wordt, zelfs wanneer je dan ook nog heus wel eens op je stuk moet blijven staan. Dan zul je in staat zijn om anderen te helpen, zodat degenen, die het werkelijk nodig hebben ook aan hun trekken kunnen komen. Wanneer wij steeds weer hartelijk en vriendelijk zijn tegenover onze medemensen, scheppen wij op de duur een zekere dankbaarheid. Misschien zullen velen zich in het begin nog daartegen willen verzetten, maar op de duur zullen zij het aanvaarden, want elke mens hunkert naar een beetje genegenheid, naar vriendelijkheid, naar iets, waar hij, of zij bijhoort. Elke mens wil graag wat voor een ander betekenen, elke mens zal graag veel voor anderen doen, wanneer het maar erkend wordt, wanneer het niet resulteert in een alleen staan met de gedachte, dat het toch niets uithaalt.

Dit onderwerp is niet direct technisch behandeld, vrienden, maar misschien heb ik u er toch op kunnen wijzen, dat het nodig is alle mensen met vriendelijkheid en hartelijkheid te bejegenen, hen als normaal te accepteren, ook al wijken zij wel eens af van de meest aanvaarde waarden. Zo kun je de wereld beter maken en jezelf tot een gelukkiger mens maken. Dan verbleekt op de duur de strijd van mens tegen mens en komt daarvoor in de plaats iets van de idealen, waar u van droomt, tot werkelijkheid. Bedenk wel: men kan nooit iemand met geweld bekeren. Ten hoogste kun je een uiterlijke aanvaarding van jouw mening afdwingen, die gepaard gaat met een steeds groter wordend innerlijk verzet. Door de mens echter van binnen uit te benaderen, kan men hem brengen tot een accepteren van alles, wat voor hem nog aanvaardbaar is en een dulden van veel daar buiten. Zo kan men komen tot een eenheid van streven, die alle strijd in de wereld doet afnemen, totdat zij verdwijnt. Misschien zijn er mensen, die een dergelijk doel al die moeite niet waard vinden. Maar wanneer je dit alles met een beetje beheersing van het "Ik", met wat vriendelijkheid en hartelijkheid kunt bereiken, zou ik zeggen: waarom niet? Met heel weinig moeite kun je de wereld beter maken. Leef alleen je eigen stemmingen niet uit op anderen. Leer ook anderen te accepteren, wanneer zij je niet direct sympatiek zijn. Ga niet alleen op je eigen gedachten en wensen af, maar tracht steeds weer andere mensen ook gelukkiger te maken in deze wereld. Dat zal je heus niet beletten om toch jezelf te blijven.

Vraag: Kunt u ook iets zeggen over de pacifistisch-socialistische partij?

Antwoord: Het is niet mijn taak hier politieke richtingen te veroordelen, of propaganda ervoor te maken. Wanneer u echter mijn persoonlijk oordeel verlangt, wil ik u dat wel geven. Een werkelijk pacifistische partij kan onder de huidige omstandigheden in feite weinig doen wat goed is. Wanneer het pacifisme namelijk op politiek vlak en van een bepaalde partij uitgaande zijn intrede doet, zal de partij, die dit doet, geweld moeten gebruiken om haar stellingen beter ingang te doen vinden. Of dit geweld op commercieel vlak ligt, of op meer gewelddadig niveau, maakt weinig uit. Pacifisme is iets, wat je niet politiek kunt beleven, omdat werkelijk pacifisme in strijd is met alle politieke usances. In de wereld van heden is socialisme slechts in een beperkte vorm aanvaardbaar. Pacifisme is werkelijk, doch niet praktisch te verwerkelijken. Gezien deze vaststellingen lijkt het mij gevaarlijk te gaan spreken over een partij, die beide voornoemde waarden in haar naam draagt. Pacifisme heeft alleen zin, wanneer ook de andere partij pacifistisch gestemd is. Er moet altijd een zoeken naar evenwicht blijven. Men kan niet zeggen: wij gooien alle wapens opzij, nu zal een ander dit ook wel doen. Voor je het weet, voel je in een dergelijk geval de wapens van de ander. Met behoud van de huidige maatschappelijke waarden is het onmogelijk zich zonder verweer tegenover andere bloot te stellen. Toch zal een land als

Nederland nooit gebaat zijn met een grootse verdedigingsorganisatie. Voor de verdediging van eigen gebied heeft dit geen enkele praktische waarde. Wel geeft het enig gezag in het onderhandelen met anderen.

Neutraliteit is in deze tijd onmogelijk geworden en in oorlogstijd synoniem met bezet worden. Idealistisch zijn de stellingen van deze groep wel mooi, maar volgens mij niet praktisch verwerkelijkbaar. Een agiteren voor pacifisme heeft alleen zin, indien het van binnen de grotere partijen uitgaat en dus het gehele regeringsgebied beïnvloedt, zonder een obstructie te betekenen voor hetgeen de regering thans tracht te volvoeren. Een compromis is in feite voor geen van beide partijen aanvaardbaar. Een socialisme is alleen te verwerkelijken in een staat, waar iedereen ook in feite geneigd is al zijn medemensen gelijke rechten toe te staan. In de huidige verhoudingen betekent het echter een heersen van de meerderheid over en ten koste van de minderheden. Waar echter schuilt het meeste intellect, de meeste kracht om verantwoordelijkheden te dragen? Wanneer men in een fabriek aan de arbeiders de macht geeft de ingenieurs voor te schrijven, wat te doen, kan men er zeker van zijn dat de productie in het honderd loopt. Ook in Rusland heeft men dit ontdekt en geeft daar aan ingenieurs en specialisten, zelfs tegenover de partij, vaak grote bevoegdheden. Bevoegdheid betekent gezag. Dit is veelal in strijd met een samenleven en streven als in de socialistische beginselen gesteld. Zolang een zogenaamd socialisme van boven af de maatschappij wordt opgelegd betekent het een remmen van de normale ontwikkelingen binnen de maatschappij. Werkelijk zin heeft het dan ook pas, wanneer niet in de eerste plaats naar stoffelijke resultaten wordt gestreefd, maar eerder getracht wordt gemeenschapszin en elkaar helpen in te doen wortelen in het denken van de mensen. Dit wordt niet bereikt met het stellen van eisen. (Verkort).

Naar mijn mening heeft het geen zin door politieke werkzaamheid te trachten bepaalde beginselen op te dringen aan een maatschappij die daar niet rijp voor is. Ik meen niet dat een dergelijke partij op het ogenblik daadwerkelijk iets kan bereiken.

Vraag: Wat geeft de O.D.V. dan als raad om een einde te maken aan de impasse van de huidige regeringen?

Antwoord: Ik zou als volgt willen stellen: elke regering zou er toe moeten worden gebracht non-agressiepakten te sluiten; daarentegen elke garantie voor neutraliteit en (een) voorbestaan door andere staten geboden, af te wijzen. Men zou moeten weigeren met anderen deel te nemen in mogelijk agressieve verbonden. Men zou moeten weigeren om strijdmiddelen, die niet noodzakelijk zijn voor de verdediging van eigen gebied binnen eigen landsgrenzen toe te laten. In de tweede plaats zou men zo veel mogelijk alle handelsbelemmeringen op moeten heffen, ook wanneer dit gaat om zogenaamde strategische materialen. Geef iedereen de mogelijkheid en de gelegenheid om bij u te kopen en weiger niet ook met zijn produkten kennis te maken. Stel de grenzen zoveel mogelijk open. Controleer desnoods de vreemdelingen, maar zonder hen werkelijk lastig te maken, of hen te beletten met uw volk kennis te maken. Kom voor je rechten op, wanneer het nodig is, maar zonder onnodige agressiviteit. Schep geen wapens om anderen te vernietigen, maar bescherm jezelf zo goed mogelijk tegen alle vernietigingswapens die er bestaan. Zolang tegenover een dreiging een nieuwe dreiging wordt gezet, is alle werkelijke vrede onmogelijk. Wanneer men zich echter enkel als bescherming tegen dreigingen wapent, zal de reden voor steeds grotere dreigingen wegvallen. De last, die het in stand houden van de bedreigende wapens en de produktie ervan betekent, wordt dan voor de anderen vanzelf een te grote en nutteloze last. Kortweg, men dient op gastvrije wijze orde in eigen huis te houden, zonder meteen aanstalten te maken een ander een kopje kleiner te maken.

Ten derde, een voorstel. Laat alle staatslieden woordelijke inhoud van al hetgeen er over politiek en regeringsmaatregelen wordt gesproken ter beschikking van het publiek stellen. Maak alles openbaar. Sta niet toe, dat geheime verdragen of politieke overeenkomsten worden gesloten. Zorg, dat alles open ligt voor ieder, die er belang in stelt; geef het publiek de gelegenheid overal zijn oordeel onmiddellijk over uit te spreken. Velen, die thans - overigens met de beste bedoelingen - alles in de war schoppen, zullen dan die mogelijkheid niet meer hebben. Indien het nog verder door te voeren zou zijn: plaats over heel de wereld radiostations, die dag in dag uit, alle verslagen van bijeenkomsten op hoog en laag peil, alle zittingen van kamers, senaten en commissies verkort weergeven op onpartijdige wijze. In een dergelijke openbaarheid zou het iedereen onmogelijk worden tot een werkelijke agressie over te gaan, daar de mensheid zou weigeren aan dergelijke onzinnige agressies zijn medewerking te verlenen. Zo krijgt men overal begrip voor de moeilijkheden van anderen en is een begrip mogelijk, dat een werkelijke en blijvende wereldvrede garandeert. Maar laat ons niet verder praten. Wanneer wij vandaag hier

een dergelijk radiostation op zouden kunnen richten, vielen er morgen waarschijnlijk al atoombommen op den Haag.
Goedenavond, vrienden.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond vrienden.

Vragenrubriek. Persoonlijke vragen mogen niet worden gesteld.

Vraag: Is het huidige Bogar identiek met Tawiri? Zijn de Tawirikruisen daarheen gebracht?

Antwoord: Ja. Het materiaal is van nabij liggende eilanden daarheen gebracht. Er worden meerdere materialen aangetroffen, die niet op het eiland zelf voorkomen, maar in vroegere tijden daarheen werden gebracht, of daar verwerkt werden.

Vraag: Wordt bij crematie het stoflichaam en het astraallichaam gelijkelijk vernietigd? Hoe kunnen wij ons dan kenbaar maken?

Antwoord: Bij crematie wordt over het algemeen het astrale lichaam niet vernietigd. Vernietiging en ontbinding daarvan staan in onmiddellijk verband met het eigen bewustzijn van de geest en de wijze, waarop zij zich haar eigen persoonlijkheid realiseert. Dit impliceert, dat het astrale lichaam niet werkelijk te niet kan gaan bij crematie, ofschoon bij een geloof aan algehele vernietiging de vermogens van het astrale lichaam kunnen weg vallen. Eerst na verloop van tijd en realisatie van eigen toestand kan dit dan weer als een macht en kracht hebbend voertuig worden opgebouwd.

Vraag: Is het mogelijk glaucoma te genezen en hoe?

Antwoord: Glaucoma kan genezen, wanneer men een sterke regeneratie van de oogcellen tot stand kan brengen, vooral van de lens. Hierdoor wordt vliesvorming dan eerst beperkt en later teruggedrongen. Er blijft dan langere tijd een zogenaamd deelzicht bestaan, waarbij dus niet alles in het gezichtsveld even helder te zien is. Glaucoma kan ook door operatie worden verwijderd, zonder dat men daarbij echter altijd een blijvend en volledig succes zal kunnen boeken.

Vraag: Op de laatste Steravond werd door twee helderzienden geen uittreding waargenomen. Heeft een diepe inspiratie plaats gehad? Wat is het verschil van inwerking op een vrijdag en een Steravond?

Antwoord: Op een vrijdagavond wordt het medium oversluierd. Het bewustzijn van het medium bevindt zich elders. De lagere voertuigen van het medium tot het mentale toe worden mede door ons gebruikt om een betere verwerkelijking van onze eigen persoonlijkheid mogelijk te maken. Hierbij is sprake van een eenvoudige behandeling van het medium, een bereiken van onze zijde uit, zonder dat daarbij van het medium een reiken naar hogere sferen uitgaat. Op een Steravond worden de lichamen van het medium zelf zover mogelijk teruggebracht tot een zo groot mogelijke kracht. Het geestelijk bewustzijn wordt met het nog nodige voertuig ver weg gevoerd, het stoffelijke bewustzijn wordt afgesloten. Op deze wijze kan een aanmerkelijke verhoging van het normale peil worden verkregen. Met behulp van verschillende onzer broeders wordt op het hoogtepunt de verbinding nog verder naar boven doorgevoerd. Dit punt ligt veel hoger dan voor het medium alleen bereikbaar zou zijn. Vandaar vindt een onmiddellijke instraling van kracht plaats gepaard met in bezit nemen. Dit is vollediger dan op een normale avond gebeurt. Wanneer helderzienden dit niet waar hebben genomen, denk ik, dat zij hebben uitgezien naar stoffelijke vormen. Dergelijke astrale, dus half-stoffelijke uittredingen zullen over het algemeen niet, of zelden bij dit medium kunnen worden gezien. Dit is duidelijk. Wanneer men de gevolgde werkwijze in aanmerking neemt. Het astrale lichaam zal over het algemeen niet het lichaam verlaten, waar dit wordt vrij gegeven voor ons gebruik en mede een zo goed mogelijk resultaat helpt bereiken.

Vraag: Wat is de functie van geest en ziel na de dood?

Antwoord: Dit antwoord werd reeds uitvoeriger gegeven in een kleine brochure, die inspiratief werd samen gesteld.

Geest: het bewustzijn, dat de ziel omgeeft.

Ziel: kern van het wezen, Goddelijke kracht, voor het voorstellingsvermogen van de geest van de Goddelijke Alkracht gescheiden, zonder dat dit ook in feite het geval was. Voor en na de dood is de rol, die geest en ziel spelen hetzelfde. De ziel brengt uitvoeringsdrang, is deel van de Goddelijke Scheppingsgedachte. Voor de geest: realisatie van de Goddelijke Scheppingswil, zover deze zich uit binnen een facet, of persoonlijkheid.

Vraag: Wat denkt u over geboortebeperking, o.m. ter bestrijding van de werkeloosheid?

Antwoord: Tot mijn spijt moet ik vaststellen, dat wij geen werkelozenvraagstuk kennen en ons in deze dus niet zeer bekommerd gevoelen.

Ik zou op willen merken, dat geboortebeperking ons sympatieker lijkt, dan het zonder enig verantwoordingsgevoel in de wereld brengen van kinderen. Wanneer elk kind met liefde wordt ontvangen en het verantwoordelijkheidsbewustzijn een zo goed mogelijk opvoeding door de ouders waarborgt, lijkt mij geboortebeperking overbodig. Waar niet aan deze eisen tegemoet wordt gekomen, of kan worden gekomen, lijkt mij geboortebeperking noodzakelijk. Zij zou kunnen worden gebruikt als middel om zowel de kinderen een beter leven, als de maatschappij een grotere harmonie te geven. Waar men haar echter gebruikt om te ontkomen aan de last van kinderen krijgen en het daarmee samenhangende, acht ik dit uit den boze. Het lijkt mij uit den boze om terwille van een beter inkomen, of het behoud van een goed figuur, geboortebeperking toe te passen. Wanneer de omstandigheden echter zo zijn, dat men een kind niet kan geven, wat het toekomt, lijkt het mij tegen de mogelijke kinderen verantwoord, deze praktijken te gebruiken. Onder het voorstaande vallen niet de maatregelen, die na de derde maand worden genomen. Nadien mag in geen geval een gewelddadige wijziging van omstandigheden meer worden nagestreefd.

Vraag: Hoe komt het, dat vier rassen ontstaan zijn? Rood, zwart, blank, bruin?

Antwoord: Hoofdzakelijk doordat de levenscondities op de aarde in de loop der tijden zich aanmerkelijk wijzigden. De rassen, die aangepast aan de heersenden condities ontstonden, bleven ook voortbestaan na een wijziging door een zich aanpassen. Het gevolg was, dat de kwaliteiten van de rassen genetisch veranderde, waarbij tevens een aanpassing aan een bepaald klimaat plaats vond. Dit is de redelijke verklaring. Ik zou er echter prijs op stellen u hier aan een kleine indiaanse legende te herinneren.

Toen de Grote Schepper de mens wilde maken, vormde Hij Zich een lichaam uit klei en bakte het in Zijn oven. Hij liep echter even weg om te zien naar de zon, die nog niet helemaal goed aan de hemel hing, waardoor deze eerste mens teveel verbrandde. Hij wierp het resultaat opzij. Dat werden de negers. Daarop maakte Hij wederom een lichaam en bakte het. Zijn aandacht was echter zo op sterren en maan gericht, dat Hij Zich in de tijd vergiste en het te snel uit de oven haalde. Dit werd het Aziatische ras. Daarop was Hij zo zeer bezorgd en geërgerd, dat Hij Zijn oven niet genoeg opstookte. Het produkt was dan ook niet gaar en heel bleek, toen het uit de oven kwam. Dit werd het blanke ras. Nog eenmaal maakte God een lichaam en bakte het. Deze keer slaagde alles perfekt. Het lichaam had een gezond roodbruine kleur. Dit waren de Indianen.

Vraag: Waarom antagonisme tussen de verschillende rassen?

Antwoord: Naar ik meen is dit in de eerste plaats een kwestie van zelfbehoud. Het antagonisme komt immers eerst dan naar voren, wanneer een sterker ras een zwakker gaat exploiteren en bekeren. Ook komt het antagonisme wel voor, wanneer er een zwakker en dommer ras voor zijn heersers van een ander ras, lastig of gevaarlijk gaat worden. Opmerkelijk is bv. (in de V.S.; Red.), dat de zwarten hoog werden geschat in de zuidelijke staten en veelal heel goed werden behandeld, zolang zij slaven waren. Eenmaal vrij werden zij echter tot een gevaar voor inkomen en mogelijkheid tot verdienen van de blanken. Vanaf dat ogenblik begon het blanke ras hier een strijd om de zwarten terug te dringen tot hun plaats van slaven. Vooral in de eerste tijd was daardoor de toestand van vele zwarten slechter dan in de slaventijd.

Ik meen, dat wij dit voorbeeld overal op de wereld in enigszins gewijzigde vorm, terug kunnen vinden. Primaire oorzaak van het antagonisme is steeds weer de vastbeslotenheid van het heersende ras en zijn leden, om, ongeacht bekwaamheid, eigen meerderwaardigheid te handhaven, terwijl het zwakkere, of onderworpen ras streeft naar een gelijkheid met het

heersende ras. Dit kweekt haat bij de meest bedreigden en hieruit komt uiteindelijk de rassensrijd voort.

Vraag: Wat is aan de overzijde de taak van de overgegane kinderen?

Antwoord: Dit is afhankelijk van de bewustzijnstoestand, waarin zij zich bevinden. Kinderen, die het moeilijk valt het stoffelijk bestaan onmiddellijk terzijde te stellen, maken een soort ontwenningsskuur door. Hierbij kunnen zij hun kinderlijkheid nog enige tijd behouden, leren en spelen in meer stoffelijke zin. Dit vindt plaats op astraal gebied. Wanneer het kind echter voldoende bewust is, zal het over het algemeen de normale taken van elke geest op zich nemen: streven naar bewustzijn, verwerven van lering, verwerven van kracht, het geven van lering en kracht, het geven van bijstand aan ieder, die lager staat.

Vraag: Bij het 10-jarig bestaan van Israël wordt gezegd, dat dit in "Openbaringen" reeds is voorspeld. Is dit juist? Wat is de betekenis van de Openbaring?

Antwoord: De Openbaring is zozeer versleuteld, dat het praktisch niet mogelijk is haar in verband met aardse gebeurtenissen te interpreteren. Voor het beest, 666, werden reeds vele, volgens de cijferleer passende verklaringen gevonden. Ook werden vele rampen al vereenzelvigd met de ruiters, die uit zullen gaan, zonder dat het verdere verloop van de gebeurtenissen de juistheid van deze verklaringen heeft bevestigd. De Openbaring geeft een zuiver visionair beeld van de laatste dagen van de mensheid op deze wereld. Hierbij werd rekening gehouden met het feit, dat de mens om tot vrede en bewustzijn te komen, allereerst nog grote strijd en veel lijden door zou moeten maken. Hieruit vloeit de reeks van beelden voort. Degenen, die gespaard worden, die dus goed zijn, kan worden vertaald met: deel zijn van het sterkste en uiteindelijk heersend element. De Christenen zeggen, dat dit degenen zijn, die in ieder geval tot hun kerk behoren. Dit is niet zeker en staat als zodanig noch in Bijbel, noch in de Openbaring beschreven. Het visioen geeft de strijd van de mensheid om de vrede weer, stelt, dat zij ook hier een fout zal maken, waarop een laatste oordeel komt. Een van de meest gemaakte fouten is wel, dat men de slag van Armageddon ziet als een feitelijke veldslag die eens ergens plaats zal vinden. Men begrijpt niet, dat dit slechts een beeld is van de worsteling, die de ziener door alle tijden en over heel de wereld steeds weer constateert. De machten van chaos en Licht, van goed en kwaad worstelen voortdurend met elkaar. De nadruk mag naar mijn inzien niet vallen op de voorspelling, doch het geheel moet eerder worden gezien als een allegorie, waarin de wording van de mens wordt omschreven, terwijl een conclusie wordt getrokken omtrent de wijze, waarop hij zijn hoogtepunt zal kunnen bereiken.

Vraag: Uw groep kondigde twee maanden geleden een actief ingrijpen aan, waarbij politici opzij zouden worden geschoven, koersfluctatie en devaluaties op zouden treden. Is dit al voor ons kenbaar?

Antwoord: Naar ik meen, al zeer goed. En in Azië en in Oost-Europa zijn al verschillende figuren van het toneel verdwenen. Feitelijke devaluaties, ofschoon nog niet in de officiële koersen uitgedrukt, hebben reeds plaats gevonden. Vaak zijn zij door regeringsmaatregelen al langere tijd een feit, ofschoon men het woord schuwt. Ook in West-Europa, ook in de Verenigde Staten, zijn reeds enige staatslieden teruggetreden, of konden de plaats, die ieder voor hen verwachtte, niet meer innemen. Andere figuren gewinnen daarentegen steeds grotere invloed. Hieruit kunt u concluderen, dat het aangekondigd ingrijpen thans reeds een feit is. Ook de monetaire toestand wijst u erop, dat binnen niet al te lange tijd een officiële herwaardering van verschillende valuta plaats zal moeten vinden.

Vraag: Is er in Rusland een atoomongeluk gebeurd? Hebt u daar ingegrepen?

Antwoord: Van onze zijde is alleen ingegrepen om de slachtoffers te helpen met de overgang. Inbegrepen zijn hierbij natuurlijk alle daaraan voor ons verbonden werkzaamheden en activiteiten. De werkelijke oorzaak van de ramp was gelegen in een reeks van zogenaamd slapende projectielen, die actief werden toen splijtbaar materiaal op enige hoogte boven het aardoppervlak tot explosie werd gebracht. De ramp-area had een doorsnee van ongeveer 500 mijl. Het gebied, waarin tevens drukgolven en grote weersveranderingen optraden, had dan ook een doorsnede van ruim 2.000 km. Vergiftigd door zware radio-activiteit is thans nog een gebied van ongeveer 12.000 km². Twee kleinere stadjes, gebouwd voor wetenschappelijk onderzoek, plus een dorp, zijn praktisch geheel ontvolkt. Verschillende kolchozen zijn niet meer bruikbaar. Het door ons onmiddellijk geholpen aantal slachtoffers bedraagt ongeveer 25.000. Wij

verwachten, dat door lichtere besmettingen en het gebruik van actieve stoffen bevattende dranken en voeding het aantal slachtoffers binnen 10 jaren ongeveer vertienvoudigd zal zijn. Het grootste deel van de nog vallende slachtoffers zal wel in Siberië en Mandsjoerije leven. Ook China heeft reeds kenbare gevolgen van deze ramp ervaren. Lichtere besmettingen van de atmosfeer traden op in Japan, Pakistan, Irak en Iran, plus een deel van Indonesië. Hier was schade mogelijk. Verhoogde radio-activiteit was verder te constateren in Europese gebieden, o.m. delen van Duitsland, Zwitserland, delen van Frankrijk, België en Nederland, een deel van Denemarken. Wij rekenen hier echter niet op slachtoffers, tenzij door omstandigheden een zeer sterke uitval alsnog plaats zou vinden. Wel kan het zich wel-gevoelen in deze staten iets verminderen, ook kunnen in genoemde Europese gebieden mutaties op plantaardig gebied voorkomen.

Vraag: Was dit aanleiding voor de Russen om politiek op stopzetting van atoomproeven aan te dringen?

Antwoord: Ongetwijfeld. Zij beseffen, dat het gevarenpunt in de wereldatmosfeer gevaarlijk benaderd wordt. Wordt dit overschreden, dan is het aan te nemen, dat menselijk leven door de straling wordt aangetast. Men kan rekenen, dat een dosis straling, voldoende om een primitieve cel tot ontbinding of mutatie te dwingen, een bedreiging van alle hoger georganiseerd leven betekent. Wanneer men uitgaat van de thans heersende norm, de mens, lijkt mij de huidige grens van 0,3 röntgen al tamelijk hoog gesteld. Wanneer men het voortbestaan van alle leven zonder meer rekent, is deze dosis echter nog tamelijk laag. Het is niet aan te nemen, dat de Russen deze feiten voorlopig bekend zullen maken. Het is overigens een geluk, dat geen kobaltmantel bij de explosie betrokken was. Anders zou de toestand heel wat gevaarlijker zijn.

Vraag: Zijn atoomproeven verantwoordelijk voor de grote straling, die in de ionosfeer is vastgesteld?

Antwoord: Ongetwijfeld zal enige radioactiviteit ook hier zijn doorgedrongen. Ik mag u echter hier wijzen op wat wij reeds uitvoerig over ruimtevaart hebben verteld. Wij wezen er al een jaar geleden op, dat harde straling en kleine stofdeeltjes het voor de mens gevaarlijk zouden maken de atmosfeer te verlaten. Dit stond niet in samenhang met atoomexplosies.

Vraag: Wat is gasvormig metaal?

Antwoord: Hieronder verstaan wij een stof die in vast, of neergeslagen vorm, zich gedraagt als een metaal, doch zich bij andere temperaturen - niet te hoge - zich als een gas gedraagt. Dus grote tussenruimte en weinig onderlinge samenhang van de atomen of moleculen. Elk metaal kan een gasvormig metaal worden, mits de temperatuur groot genoeg is en geen verbranding optreedt.

Vraag: De verschijning van Homo Sapiens dateert ongeveer 150.000 jaar terug. Bestonden er reeds ongeveer 1 miljoen jaren geleden rijken en beschavingen?

Antwoord: Ongeveer 800.000 jaar geleden wel. Dit waren echter nog geen mensen, zoals zij thans bestaan. Wij mogen dus stellen, dat dit de voorlopers van Homo Sapiens waren. Er bestonden toen echter beschavingen, die aan de beschavingen van heden ongeveer gelijk kwamen en in sommige opzichten zelfs enigszins overtroffen.

Opmerking: Homo Sapiens betekent denkende mens. Hoe kan dit alles, wanneer het redelijk denken nog niet ontwikkeld was?

Antwoord: Ik vrees, dat Homo Sapiens zich verheft op een redelijk denken, dat hij slechts zeer ten dele bezit, terwijl dit op gelijke wijze in alle andere wezens kan bestaan, zodra een voldoende ontwikkeling van de geheugencentra heeft plaats gevonden. Ook andere vormen dan Homo Sapiens waren in staat tot redelijk denken. In het verleden gehoorzaamden deze vroege mensen echter nog wel aan bepaalde natuurwetten, die u op het ogenblik niet meer als dringend ervaart. Zij wisten echter een gemeenschapsleven te voeren met alle technische middelen en commerciële mogelijkheden van dien. Homo Sapiens is een naam, die aan een bepaald type van mens werd gegeven. Dit is het thans heersende hoofdtype. Daarvoor bestonden andere menselijke rassen, die men niet met Homo Sapiens aanduidt. Denk bv. aan Homo Pekinienses. Deze wordt gezien als voorloper van Homo Sapiens, ofschoon hij ongetwijfeld even beschaafd was, als vele leden van het ras Homo Sapiens thans.

Opmerking: Maar daarbij werden benen artifacten aangetroffen. Dit pleit toch niet voor wat wij nu beschaving noemen?

Antwoord: Ongetwijfeld zullen uw achterkleinkinderen op een dergelijke wijze over u denken, waar u te voet gaat, of een auto gebruikt, in plaats van u met een anti-gravitator voor te bewegen. Mijn inziens kunnen wij beter stellen, dat niet de werktuigen zelf de beschaving uitmaken, maar wel de wijze, waarop die werktuigen door de gemeenschap en ten bate van de gemeenschap worden gebruikt.

Opmerking: Stelt u dus, dat de mensen van die tijd een beschaving hadden, die met de huidige kan worden vergeleken?

Antwoord: Inderdaad. Zij bouwden misschien een 1.000 jaren over een tempel, die u op het ogenblik op kunt richten in twee jaar. Maar in die tempel legden zij veel meer liefde en veel meer gemeenschapszin dan in uw tijd in de huidige tempels. Ook zij wisten grote gebouwen op te richten, (ook) wanneer deze ook in de tijd zijn onder gegaan. Zij waren meesters in houtbewerking. Zij wisten zelfs steen te bewerken en maakten een beperkt gebruik van sommige metalen. Zij kenden verschillende chemicaliën en maakten gebruik van bepaalde chemische reacties. Dit alles duidt m.i. toch op een hoog peil van beschaving. Nu spreken wij echter nog maar alleen over de Aziatische mens en niet over het ras dat in meer westelijke gebieden heeft geleefd. Dezen hebben een tijd lang onder meer een beperkte beheersing van de atoomkracht gekend.

Vraag: Maar zij hadden geen atoombommen?

Antwoord: Neen, zij niet, Maar bij gebrek daaraan hebben zij hun land om hals gebracht door vulkanen te activeren met zeewater.

Opmerking: Toen waren zij dus klaarblijkelijk gedegenereerd?

Antwoord: Mijn waarde vriend, het schijnt, dat elke beschaving, die een zeker hoogtepunt bereikt, een kritieke periode door moet maken. Wanneer men op dit punt is gekomen, moet het belang van de gemeenschap worden erkend boven het belang van het individu. Vindt deze ontwikkeling niet plaats, dan zullen die delen van de gemeenschap de gemeenschap vernietigen. Voor deze mensen, waarover wij spreken, is het laatste gebeurd.

Vraag: Pithecanthropus erectus had veel minder hersencapaciteit dan wij. Wat doen wij dan eigenlijk met al die hersenen?

Antwoord: Over het algemeen denken (jullie) dat je ze gebruikt, maar ze in feite zo weinig mogelijk gebruiken. De hersenen zijn groter geworden toen verandering van leefwijze een verandering van lichaams- en schedelbouw veroorzaakte. En wel in overeenstemming met elkaar. Een groot aantal van de lichaamsfuncties werd hierbij aanmerkelijk verfijnd, als bv. tastzin. Vroeger bezat men die in veel geringere mate. Een beheersing, waardoor men zich - zoals u - af kon sluiten voor ongewenste invloeden van buiten af, bezaten deze vroegere typen niet. Ook het gehele zenuwstelsel was veel eenvoudiger, ofschoon doeltreffend. U denkt, handelt en beheerst uw lichaam praktisch geheel door de hersenen. Vroeger deden nu nog bestaande zenuwknooppunten en centra de dienst, die thans voor een groot deel door de kleine hersenen wordt gedaan. Men zou misschien kunnen zeggen, dat de moderne (mens) met zijn - vanuit de natuur gezien - ietwat ongelukkige vorm een voorbeeld is van wat er bereikt wordt met centralisatie.

Vraag: Veertien dagen geleden vermeldde u, dat bepaalde ingewijden in Egypte de opbouw van de materie al kenden. Bij Thales van Milete, Herakles en Empedocles vinden wij opvattingen, die reeds naar de huidige wijzen. Dankten zij hun inspiraties aan Egypte, of anderszins?

Antwoord: Een groot deel van hun wijsheid dankten zij inderdaad aan Egypte. Er is een tijd geweest, dat de Egyptenaren in hun scholen vele voorname buitenlanders ontvingen en opleidden. In de tijd van de machtige farao's was het gebruikelijk, dat men van verbonden of onderworpen volkeren een aantal zonen en dochters van vorsten in de huishouding opnam. Daar de farao - als afstammeling van de zon - tevens hoofd was van de staatskerk, ontvingen zij daar meestal een religieuze opleiding en lagere wijdingen. Indien zij dit wensten, werden zij vaak toegelaten in laboratoria van de tempels, mochten zij naar wetenschappelijke uiteenzettingen luisteren, die geen priestergeheim waren en konden dit alles ook leren. Men deed dit, omdat men

er van overtuigd was, dat een gemeenschappelijke achtergrond van weten en cultuur een onverbreekelijke band zou vormen tussen Egypte en deze in hun eigen gebied zeer belangrijke mensen

Vraag: De genoemde Grieken leefden tussen 600 en 100 v. Chr. Leefden die ingewijden veel vroeger?

Antwoord: Het hoogtepunt van deze ingewijden ligt ongeveer 2700 v. Chr. Eerst toen de Egyptenaren niet geheel meer begrepen welke kostelijke wetenschappelijke schatten zij bezaten, gaven zij anderen vaak inzage in de hierover handelende geschriften. Daardoor konden de leerlingen van farao's huishouding vaak reeds doordringen in belangrijke geheimen, terwijl men later zelfs aan vreemden de inzage niet weigerde in geheime geschriften, die vroeger nog voor haast een ieder verborgen werden gehouden. Toen door de handel de Egyptische godsdienst ook in andere landen zijn tempels bouwde, gaf men vaak belangrijke vreemdelingen inzicht in geheimen, die men zelf niet geheel meer begreep en stelde hen hierdoor in de gelegenheid tot soortgelijke stellingen, - ofschoon onjuister en niet zo uitgewerkt - te komen als vroegere ingewijden. Nu weten wij, dat van ongeveer 750 v. Chr tot ongeveer 100 n. Chr de Egyptische invloed in Griekenland het sterkste was i.v.m. de zich daar ontwikkelende machtige bonden en rijken. De handel met Egypte maakte het vestigen van heiligdommen daar toen op eenvoudige wijze mogelijk.

Vraag: Hoe kan iemand met hoog geestelijke bewustwording willen incarneren als bv. een dronkaard, of een idioot? Ik zie dit als achteruitgang.

Antwoord: Bepalend is wel wat de behoefte is van iemand, die zich hooggeestelijk bewust is. De dronkaard, gezien zijn onbeheerstheid, lijkt mij inderdaad een teruggang. De debiel niet. Want deze kan, ondanks de beperking van zijn wereld, bepaalde waarden van die wereld scherp beleven. Dit betekent veelal een veel groter gevoels- en begripswaarde binnen die beperking, dan mogelijk zou zijn bij een normaal denkende mens. De debielen zijn vaak niet werkelijk onvolwaardigen. Zij zijn slechts onvolwaardig t.o.v. de eisen, die de maatschappij stelt, maar kennen in zich een leven, dat even intens is, dat even grote mogelijkheden tot leed, vreugde en ervaren bevat, als bij normale mensen, en soms zelfs grotere. Een bewuste kan dus hiervan soms gebruik maken om dergelijke intense ervaringen te ondergaan en zich daarmee te bevrijden van de laatste banden, die hem nog aan de stof binden.

Vraag: Wat is u bekend van de brug op de maan? Sterrenkundigen hebben deze waargenomen en zelfs tekeningen ervan gemaakt.

Antwoord: Deze brug is ontstaan door inslag van een meteor in een dunne rotswand, die reeds, toen de maan haar atmosfeer verloor, was blijven staan als scheiding tussen twee lager gelegen gebieden. De meteor doorboorde de wand ongeveer in het midden, waardoor deze brugvorm ontstond. Deze brug is echter niet begaanbaar. Ook is zij niet door denkende wezens gebouwd. Zij kan niet door een mens betreden worden daar zij onder een dergelijk gewicht onmiddellijk in elkaar zou storten. Een enkele meteoriet zou hetzelfde kunnen veroorzaken. Slechts de eigenaardige condities op de maan maken het voor haar mogelijk te bestaan. De schaduw, waaraan men haar heeft herkend, wierp echter voor de sterrenkundigen een aardig probleem op. Dit zal misschien reeds over 3 of 4 jaren kunnen worden opgelost, daar rond die tijd mogelijk de eerste onbemande raket terug zal kunnen keren op aarde van een reis rond de maan.

Vraag: In Engeland heerst grote verdeeldheid omtrent inseminatie. Wat behoort onze houding te zijn?

Antwoord: Kunstmatige seminatie lijkt ons daar, waar men met huisdieren te maken heeft, een eenvoudige en betrouwbare oplossing. Het geeft de mogelijkheid door juiste methoden een select ras te kweken. Waar men het voor mensen wil gebruiken, brengt het gevaren met zich, omdat het misschien tot misbruiken aanleiding kan geven. Voor kinderloze echtparen, die ernstig naar een kind verlangen, zou dit een goede oplossing kunnen zijn. Uw houding zal m.i. moeten zijn: geen inseminatie zonder werkelijke noodzaak voor mensen. Indien al op hun eigen verlangen, dan onder strenge controle van de staat. Terughouding zonder afwijzing.

Vraag: Heeft een overledene er iets aan, wanneer hij wordt gemummificeerd, of allerlei mee krijgt in het graf?

Antwoord: In de praktijk niet. De ervaringen, die wij hebben opgedaan met gevallen van mummificatie onder de meer bewusten: iemand beschouwde zijn lichaam na enige tijd en zei toen tegen mij: "Ik kan mij niet voorstellen, dat ik vroeger zo lelijk ben geweest..." In feite heeft dit voor ons geen betekenis. De gedachten, die met het treffen van dergelijke voorzorgen gepaard gaan echter wel.

Vraag: Kan mummificatie niet een belemmering zijn voor het leven als geest?

Antwoord: Alleen wanneer iemand zó weinig bewust is, dat hij dit onbeweegbare en onbruikbare lichaam nog steeds als zijn werkelijke "Ik" blijft beschouwen. Het is o.m. hierom dat wij voor onbewusten een snellere vernietiging van het lichaam voorstaan dan bij mummificatie het geval is.

Vraag: Maar de oude Egyptenaren en zelfs de Atlantiërs meenden klaarblijkelijk toch, dat zij hiermede een houvast gaven aan het blijvend uittrekkende gedeelte.

Antwoord: Inderdaad. Maar als voorwaarde gold, dat men van het leven in een andere wereld op de hoogte was en deze wereld als werkelijkheid aanvaardde. Wanneer men de wereld van de geest aanvaardt en zich toch daarin in minder aangename omstandigheden bevindt, is een vlucht binnen het geconserveerde lichaam mogelijk. Het kan zelfs als een soort basis, een pied à terre worden gebruikt, wanneer men op aarde een zekere zending zou willen vervullen. Het is als verbinding met de stofwereld, vooral voor de magisch bewusten, dan ook zeer bruikbaar.

Voor onbewusten echter is het eerder een vloek. Vereenvoudigd ligt de zaak zo. Wij bezitten geestelijk meestal nog enkele voertuigen, waaronder een astraal voertuig. Dit astrale voertuig zou normalerwijze vervallen na enige tijd, wanneer wij het vrijlaten. Willen wij dan handelingen stellen, waarvoor een astraal lichaam nodig is, moet dit eerst weer worden opgebouwd. Een bewuste geest kan dus andere werelden betreden en zijn astraal lichaam zolang in de mummie parkeren. Doordat het lichaam niet ontbindt, kan het daarin verblijvende astrale voertuig de nodige straling voor instandhouding ook hier ontvangen. Wanneer de geest nu tot het lichaam terugkeert, kan hij met dit astrale voertuig zonder verdere moeite, of krachtverbruik in de omgeving opereren. Op de duur kan men ook leren, hoe men bepaalde krachten, op eigen wil, doch zonder eigen aanwezigheid, het astrale voertuig voor taken in en rond de stof kan activeren. Bepaalde handelingen in onze wereld eisen bovendien soms enige stofverwante krachten. Vroeger wist men hoe deze door het laten van een astraal voertuig op aarde snel en in grote mate kon ontvangen.

Vraag: Hoe moet ik mij de astrale actie voorstellen op het ogenblik dat het astraal voertuig binnen het lichaam is geparkeerd?

Antwoord: Geen actie, dan wel automatische acties. In ieder geval geen bewuste actie, zolang het mentale en etherische in zijn eigen voorstellingswereld leeft. Eerst wanneer deze zich vereenzelvigen met het astrale voertuig kan actie op aarde plaats vinden. Deze behoedt (beschermt?) dan uitwisseling van gegevens, beïnvloedingen, magisch werk e.d. Doordat het astraal gebied vaak geheel met het stoffelijke gebied is verknoopt, kan door een astraal voertuig zeer veel worden ervaren van hetgeen er op aarde gebeurt, terwijl eigen op astraal gebied gestelde handelingen omgekeerd ook op aarde grotendeels merkbaar kunnen worden gemaakt.

Vraag: Ervaart de overledene iets van antomie in de snijkamer en hoe?

Antwoord: De ervaring hangt af van het zich al of niet blijven vereenzelvigen met het lichaam na de overgang. Wanneer men zich nog één gevoelt met het lichaam, zal men waar kunnen nemen wat daarmede geschiedt en zich alles, wat er mede gebeurt, voorstellen als aangedaan aan het eigen "Ik". Waar de voorstelling voor ervaring in de geestelijke wereld nu eenmaal overheerst en het wereldbeeld schept, zal men dan dus precies hetzelfde ondergaan als men bij een dergelijke handeling bij levende lijve zou hebben ondergaan. Heeft men echter geen bijzondere interesse meer voor het lichaam en beschouwt men het als een afgedaan voertuig, dan kan men er desnoods gehakt van maken, zonder dat de geest er maar ook iets van merkt.

Vraag: Bij crematie moet men dus bewust zijn om er geen nadelen van te ondervinden?

Antwoord: Om geen pijn te ervaren. Inderdaad. Over voor en nadelen kan men overigens verder nog verschillend denken. Ik meen niet, dat het een groot nadeel is van zo iets lastigs, als het je één voelen met de stof, ontslagen te worden, zelfs al geschiedt dit ten koste van veel pijn.

Vraag: De berichten over Indonesië zijn dermate strijdig, dat ik gaarne zou weten, hoe de toestand is. Wie verzorgt de bombardementsvluchten voor de rebellen in Indonesië?

Antwoord: U moet mij niet kwalijk nemen, dat ik hierop niet verder inga. Een uitspraak hierover zou hoogstens de gevoelens verder op kunnen zwepen. De toestand is op het ogenblik zo, dat - als ik u mag verwijzen, wat door ons in het nabije verleden reeds over Indonesië is gezegd - zich datgene vervuld, wat door ons bij de prognose reeds werd aangekondigd.

Vraag: Welke definitie zoudt U willen geven voor vrijheid?

Antwoord: Het vrijwillig aanvaarden van taken, die in overeenstemming zijn met je eigen bewustzijn en besef van verantwoording.

Ik dank u voor de mij verleende aandacht en hoop, dat mijn antwoorden u niet te onduidelijk zijn geweest. Goedenavond.

(Verkort)

HET SCHONE WOORD

B R I L

Twee geslepen glazen, die voor twee ogen staan,
de sluier verdrijvend, die een waan van schoonheid ons heeft gegeven.

Twee stukken glas, waarin de wereld leeft,
waaruit het leven leert.

Scheppend uit licht ons de vorm,
die de wereld ons toont als normen wenselijk eert.

Een bril, die je afzet vanwege de schoonheid,
omdat het niet past bij je figuur en je een waan leent, kort van duur.

Een bril voor de geest moet er menigeen dragen,
want hij ziet niet ver genoeg,

meestal ziet zo iemand slechts, wat hij verdroeg in het verleden
en verder niet.

Maar toch, is het heden niet het ware leven?
Groeit niet hieruit slechts beleven en streven?

De bril van geestelijke werkelijkheid is gebouwd uit twee gedachten:
Dat, wat de wereld is, ben jezelf, dat is het eerste glas.
Wat ik zelve doe, zal ik ervaren. Het tweede glas.

Zie je de wereld zo, alles past ineen,
je ziet een werkelijkheid,
waarin het "Ik" zijn God weerspiegelt voor alle tijd.
Dan weet je, wat zin het leven heeft,
dus leer de waarheid zien;
als je scherp genoeg leert schouwen, misschien,
leer je dan de Schepper zien en bouwen met Hem al,
wat in Oneindigheid bestaat.